

DATOS IDENTIFICATIVOS

Traballo social e mediación

Materia	Traballo social e mediación			
Código	O05G220V01906			
Titulación	Grao en Traballo Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Salgado Rodríguez, Eva María			
Profesorado	Salgado Rodríguez, Eva María			
Correo-e	evasalgadorguez@hotmail.com			
Web				

Descrición xeral (*) A mediación é un medio para a xestión e transformación de conflitos ou situacións-problema que xeneran malestar, selo principal da nosa identidade como traballadores sociais. O contacto permanente coas persoas, familias, grupos e comunidades inmersas en conflitos ou en situacións potencialmente conflitivas avala aos traballadores sociais como principais profesionais da Mediación tal como sinala o Código Deontolóxico do Traballo Social aprobado na Asamblea Xeral do CGTS.

A Mediación forma parte xá dun ámbito específico dos Servizos Sociais debido ao aumento das rupturas matrimoniais, separacións familiares, conflitos entre adolescentes e proxenitores, conflitos interxeracionais e aos novos modelos de familia que esixen respostas cada vez máis cualificadas e competencias básicas na intervención mediadora.

O alumnado debe prepararse para experimentar o rol mediador, capacitarse para guiar ordenadamente, de xeito sistemático, construtivo e metodolóxico ás partes en conflito asegurando que sexan as protagonistas e partícipes da súa resolución.

Esta materia presenta a Mediación como unha técnica innovadora dentro das competencias do traballo social e como un novo nicho de investigación e emprego para os futuros profesionais. Pretende relacionar o traballo social coa mediación como faceta principal do noso quefacer dende os inicios da profesión, como un medio de resolución pacífica de conflitos. Sinalará os métodos alternativos de resolución de problemas e os ámbitos de intervención: familiar, escolar, comunitaria, intercultural, sanitaria, organizacional, laboral, penal, civil e mercantil.

Competencias de titulación

Código	
A1	Traballar e valorar de xeito conxunto con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades, limitacións, dificultades, malestares e circunstancias
A2	Analizar situacións sociais obxecto de intervención, planificar, desenvolver, executar, revisar e avaliar a práctica do traballo social con persoas, familias, grupos, organizacións, e comunidades e con outros profesionais
A3	Traballar coas persoas para que sexan autosuficientes e con capacidade para manifestar as súas necesidades, desexos, puntos de vista e circunstancias
A4	Actuar preventivamente e na resolución das situacións de risco para a cidadanía, para si mesmo/a e para os colegas de profesión
A5	Administrar e ser responsable, con supervisión e apoio, da propia práctica dentro da organización
A6	Demostrar competencia profesional no exercicio do traballo social
A7	Establecer relacións profesionais co fin de identificar a forma máis adecuada de intervención
A8	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas achega das súas necesidades, circunstancias, riscos, opcións preferentes e recursos, considerando a diversidade cultural -e polo tanto a especificidade das minorías étnicas, culturais, lingüísticas...-, a esixencia de promover a igualdade entre homes e mulleres, a necesidade de tender cara a unha sociedade ambientalmente sustentable e de defender os valores da paz
A9	Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención

A10	Responder a situacións de crise valorando a urxencia das situacións, planificando e desenvolvendo accións para facer fronte ás mesmas e revisando os seus resultados
A11	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para conseguir cambios, para promover o desenvolvemento dos mesmos e para mellorar as súas condicións de vida por medio da utilización dos métodos e modelos de Traballo Social, facendo un seguimento con regularidade dos cambios que se producen co fin de preparar a finalización da intervención
A12	Preparar, producir, implementar e avaliar os plans de intervención co sistema cliente e os colegas profesionais negociando o fornecemento de servizos que deben ser empregados e revisando a eficacia dos plans de intervención coas persoas implicadas co fin de adaptalos ás necesidades e circunstancias cambiantes. Considerar os deberes éticos da profesión relativos ao sistema cliente a respecto da confianza, a proximidade, a afectividade, as relacións igualitarias, o respecto á diversidade cultural, etc
A13	Apoiar o desenvolvemento de redes para facer fronte ás necesidades e traballar a favor dos resultados planificados examinando coas persoas as redes de apoio ás que poidan acceder e desenvolver; en especial, no caso de mulleres (maltratadas, coidadoras habituais de persoas dependentes, enfermas mentais e con outras incapacidades...) e considerando as peculiaridades de Galicia en tanto que é un país con alta dispersión da poboación, agrupación territorial moi diferenciada entre o rural e os espazos urbanos, territorios abandonados e alto envellecemento da poboación (esixencia de maiores redes)
A14	Promover o crecemento, desenvolvemento e independencia das persoas identificando as oportunidades para formar e crear grupos, utilizando a programación e as dinámicas de grupos para o crecemento individual e o fortalecemento das habilidades de relación interpersoal; en especial con colectivos con diversidade multicultural (inmigración, emigración de retorno, minorías étnicas...) e coas mulleres, tendo en conta a súa marxinación historicamente condicionada no ámbito da participación social-cultural e nos órganos de decisión e poder (empowerment)
A15	Traballar cos comportamentos que representan un risco para o sistema cliente identificando e avaliando as situacións e circunstancias que configuran o devandito comportamento e elaborando estratexias de modificación dos mesmos
A16	Analizar e sistematizar a información que proporciona o traballo cotián como soporte para revisar e mellorar as estratexias profesionais que deben dar resposta ás situacións sociais emerxentes
A17	Utilizar a mediación como estratexia de intervención destinada á resolución alternativa de conflitos
A19	Defender as persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades e actuar no seu nome se a situación o requirir
A22	Establecer, minimizar e administrar o risco cara a un mesmo e os colegas a través da planificación, revisión e seguimento de accións para limitar o estrés e o risco
A23	Administrar e ser responsable do seu propio traballo asignando prioridades, cumprindo coas obrigacións profesionais e avaliando a eficacia do propio programa de traballo
A25	Xestionar e presentar historias e informes sociais manténdooos completos, fieis, accesibles e actualizados como garantía na toma de decisións e valoracións profesionais; con especial precaución a respecto do dereito dos usuarios e das usuarias á confidencialidade, ao segredo profesional e á protección de datos
A27	Participar na administración e dirección de entidades de benestar social
A28	Investigar, analizar, avaliar e utilizar o coñecemento actual das mellores prácticas do Traballo Social para revisar e actualizar os propios coñecementos sobre os marcos de traballo
A29	Traballar dentro de estándares acordados para o exercicio do Traballo Social e asegurar o propio desenvolvemento profesional utilizando coñecementos e técnicas profesionais como medio para xustificar decisións, reflexionando criticamente sobre as mesmas e utilizando a supervisión como medio para mellorar e avaliar o exercicio profesional
A30	Xestionar conflitos, dilemas e problemas éticos complexos identificando os mesmos, deseñando estratexias de superación e reflexionando sobre os seus resultados
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Capacidade reflexiva
B8	Capacidade de xestión da información
B9	Resolución de problemas
B10	Toma de decisións
B13	Traballo nun contexto internacional
B14	Habilidades nas relacións interpersoais
B16	Razoamento crítico
B17	Compromiso ético
B18	Aprendizaxe autónoma
B20	Creatividade
B23	Motivación pola calidade

Competencias de materia

Resultados previstos na materia

Resultados de Formación
e Aprendizaxe

- Coñecer e profundizar nas liñas de conexión e inter-relación entre o Traballo Social e a Mediación.	A1 A2 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A9 A10	
- Relacionar a historia cronolóxica do Traballo Social e a súa epistemoloxía coa Mediación como resposta ante os conflitos e as situacións-problema, obxecto de intervención do Traballo Social.	A7 A9 A10 A11 A12 A13 A14 A15	
- Utilizar a Mediación como estratexia principal de resolución pacífica e alternativa de conflitos e analizar de forma crítica e construtiva os principais aspectos relacionados.	A1 A3 A6 A9 A10 A11 A12 A13 A14 A15 A16 A17 A19 A22 A23 A25 A27 A28 A29 A30	B1 B3 B9 B14 B16 B18 B23
- Diferenciar a Mediación doutras formas de resolución de conflitos.	A2 A9 A17	B9 B10 B14 B16 B17 B20
- Coñecer e distinguir as actividades e formas de Mediación, principios e habilidades para unha boa práctica da Mediación dende o Traballo Social.	A1 A3 A6 A7 A9 A11 A17	B3 B9 B14
- Exercitarse no proceso, técnicas e coñecemento normativo da Mediación nos distintos ámbitos de aplicación.	A3 A6 A7 A9 A17	B2 B3 B8 B16 B18
- Coñecer e profundizar na dimensión social da Mediación nos distintos ámbitos de intervención, especialmente no Traballo Social con familias, no Traballo Social comunitario e no Traballo Social intercultural.	A7 A9 A15 A28 A29 A30	B2 B8 B23
-Adquirir as habilidades requiridas no ámbito europeo para o exercicio profesional e preparar ao alumnado para ser quen de xerar un espazo de oportunidades para o cambio así como as condicións óptimas que faciliten a comunicación entre as partes en conflito.	A7 A9 A15 A17	B13 B18 B20 B23

Contidos

Tema	
T1. Reseña histórica da Mediación Social. Aproximación conceptual á Mediación social. Aproximación á Mediación dende o Traballo Social. Aspectos introductorios, antecedentes. Legislación en mediación social.	Historia da mediación no contexto do traballo social. Por qué, cómo e para qué mediamos os e as traballadores/as sociais?. Objetivos, ventajas e inconvenientes de la mediación social.
T2. A Mediación no Traballo Social como novo ámbito profesional. Deontoloxía social. Fases e ciclo da Mediación. O Papel do Colexio profesional de Traballo Social como punto de mediación.	Aspectos relacionais Traballo Social e Mediación. Código deontolóxico do TS aprobado pola Asamblea Xeral do CGTS e códigos deontolóxicos da Mediación. Ética da mediación: Límites da mediación. Rexistro de mediadores/as e Institucións de Mediación. O papel do Colexio Oficial de Traballo Social como punto de mediación.
T3. Aproximación conceptual á Mediación dende o Traballo Social. A resolución dos conflitos dende a Mediación social. Definición, aspectos positivos e negativos. O proceso do conflito. Métodos alternativos de resolución (ADR: Alternative Dispute Resolutions): Arbitraje, conciliación, negociación e mediación. Resolución intraxudicial e extraxudicial.	Mediación e intervención psicosocial dende o traballo social. Similitudes e diferencias. Conceptos básicos. O conflito. Introducción e presentación: Qué é o conflito?. Características do conflito. Tipos de conflito segundo C.Moore. O Ciclo do Conflito. Métodos adversarios e non adversarios de resolución do conflito. Principais diferencias entre a Mediación e outras formas de resolución: a arbitraje, a conciliación e a negociación. O traballador/a social como mediador/a: funcións, rol, perfil profesional.
T4. O Traballo Social nos distintos ámbitos da Mediación: Mediación familiar, mediación escolar, mediación comunitaria, mediación intercultural, mediación sanitaria, mediación organizacional, mediación laboral, mediación penal, mediación civil e mercantil.	O proceso de Mediación nos distintos ámbitos de intervención. Plantexamentos, obxectivos e metodoloxía. Elaboración dos exercicios en grupo por parte do alumnado e presentación na aula dos ámbitos escollidos.
T5. O Traballo Social na Mediación Familiar. A dimensión social das familias en situación de mediación. Familias multiproblemáticas ou en situación de risco e mediación familiar.	A Mediación Familiar como ámbito específico dos Servizos Sociais Comunitarios cobra especial relevancia debido ao aumento das rupturas matrimoniais, separacións familiares, conflitos entre adolescentes e proxenitores, conflitos interxeracionais e aos novos modelos de familia que esixen respostas cada vez máis cualificadas e competencias básicas na intervención mediadora. Os Límites da mediación: A Violencia familiar e a violencia de xénero. Marco normativo actual: Lei 4/2001 do 31 de maio reguladora da Mediación Familiar. Decreto 159/2003 do 31 de xaneiro polo que se regula a figura do mediador familiar, o Rexistro de mediadores familiares e o recoñecemento da mediación gratuita. Intervención a través da mediación familiar en familias multiproblemáticas ou en situación de crise. Simulación de casos, resolución de casos prácticos e Rol-playing.
T6. Mediación comunitaria VS Traballo social comunitario. Competencias e habilidades do/a mediador/a. Competencias comúns do/a mediador/a e o/ traballador/a social.	Dimensións e desafíos da Mediación comunitaria. Relación co Traballo Social comunitario e a organización da comunidade. Evolución. A xestión participativa dos conflitos. Conflitos comunitarios. A necesidade da acollida. Habilidades e competencias.
T7. A Mediación social no ámbito educativo. Antecedentes da mediación escolar dende o Traballo Social.	Mediación escolar. A escola como confluencia e eixo de conflitos. Interculturalidade, violencia, acoso moral, novas tecnoloxías, novas posibilidades educativas, cambios na estrutura familiar son parte da escola e nelas conflúen aspectos positivos e negativos que poden xerar conflitos que precisen dunha intervención mediadora por parte dos/as traballadores sociais.
T8. A Mediación social no ámbito penal. A mediación na intervención social con menores. Mediación penal con persoas adultas. Proceso e acordos.	A LORPM 5/2000. A mediación como oportunidade. Mediación xudicial e extraxudicial con menores infractores. Mediación penal con persoas adultas.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introductorias	2	0	2
Sesión maxistral	18	0	18
Estudo de casos/análises de situacións	9	12	21
Presentacións/exposicións	4	10	14
Seminarios	4	0	4
Traballos tutelados	6	22	28
Probas de tipo test	2	31	33

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Sesión maxistral	Exposición por parte da profesora na aula para todo o grupo. Clarificación de conceptos. Explicación dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e directrices dos traballos a presentar (individuais e en grupo), exercicios e/ou proxectos a desenvolver polo alumnado. Acompañarase de titorías individuais e/ou grupais.
Estudo de casos/análises de situacións	Simulación de casos, resolución de casos prácticos, rol-playing, análise de situacións-problema ou posicionamento e resolución ante o conflito. Profundizarase nos modelos/estratexias de intervención e na metodoloxía. Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnose e adestramento en procedementos alternativos de solución.
Presentacións/exposicións	Traballo persoal do estudantado. Exposición por parte do alumnado ante a docente e o grupo de estudantes dun tema sobre os contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto. Levarase a cabo en pequeno grupo e cualificarase de xeito grupal mediante rúbricas de avaliación que previamente se lle entregarán e explicarán ao alumnado. Acompañarase das lecturas obrigatorias e a análise de textos.
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou completar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas. Converte a profesionais externos ou ponentes de prestixio que permiten completar os contidos da materia e unha aproximación á praxe profesional cotiá.
Traballos tutelados	En pequeno grupo, o alumnado elabora un documento-traballo sobre un dos aspectos da materia, preferentemente sobre un dos ámbitos da mediación no traballo social. Inclúirá fundamentación, procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción... Asesoramento por parte da profesora na aula e en titorías grupais. Traballo en grupo. Titorías grupais: supervisión de traballos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Para todas as modalidades metodolóxicas, a profesora atenderá as dúbidas e as consultas do estudantado en relación aos contidos da materia e/ou vinculadas cos seus estudos, proporcionándolles orientación, asesoramento, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta atención personalizada desenvolverase cara o alumnado de xeito individual e/ou en pequeno grupo. Levarase a cabo coa presenza do estudantado na aula en horario docente ou no despacho da profesora en horario de titorías. Poderase desenvolver esta tutela de xeito non presencial a través do correo electrónico da docente ou a plataforma telemática da universidade sempre que a consulta o permita.
Actividades introdutorias	Para todas as modalidades metodolóxicas, a profesora atenderá as dúbidas e as consultas do estudantado en relación aos contidos da materia e/ou vinculadas cos seus estudos, proporcionándolles orientación, asesoramento, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta atención personalizada desenvolverase cara o alumnado de xeito individual e/ou en pequeno grupo. Levarase a cabo coa presenza do estudantado na aula en horario docente ou no despacho da profesora en horario de titorías. Poderase desenvolver esta tutela de xeito non presencial a través do correo electrónico da docente ou a plataforma telemática da universidade sempre que a consulta o permita.
Traballos tutelados	Para todas as modalidades metodolóxicas, a profesora atenderá as dúbidas e as consultas do estudantado en relación aos contidos da materia e/ou vinculadas cos seus estudos, proporcionándolles orientación, asesoramento, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta atención personalizada desenvolverase cara o alumnado de xeito individual e/ou en pequeno grupo. Levarase a cabo coa presenza do estudantado na aula en horario docente ou no despacho da profesora en horario de titorías. Poderase desenvolver esta tutela de xeito non presencial a través do correo electrónico da docente ou a plataforma telemática da universidade sempre que a consulta o permita.
Estudo de casos/análises de situacións	Para todas as modalidades metodolóxicas, a profesora atenderá as dúbidas e as consultas do estudantado en relación aos contidos da materia e/ou vinculadas cos seus estudos, proporcionándolles orientación, asesoramento, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta atención personalizada desenvolverase cara o alumnado de xeito individual e/ou en pequeno grupo. Levarase a cabo coa presenza do estudantado na aula en horario docente ou no despacho da profesora en horario de titorías. Poderase desenvolver esta tutela de xeito non presencial a través do correo electrónico da docente ou a plataforma telemática da universidade sempre que a consulta o permita.

Presentacións/exposicións	Para todas as modalidades metodolóxicas, a profesora atenderá as dúbidas e as consultas do estudantado en relación aos contidos da materia e/ou vinculadas cos seus estudos, proporcionándolles orientación, asesoramento, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta atención personalizada desenvolverase cara o alumnado de xeito individual e/ou en pequeno grupo. Levarase a cabo coa presenza do estudantado na aula en horario docente ou no despacho da profesora en horario de tutorías. Poderase desenvolver esta tutela de xeito non presencial a través do correo electrónico da docente ou a plataforma telemática da universidade sempre que a consulta o permita.
Seminarios	Para todas as modalidades metodolóxicas, a profesora atenderá as dúbidas e as consultas do estudantado en relación aos contidos da materia e/ou vinculadas cos seus estudos, proporcionándolles orientación, asesoramento, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta atención personalizada desenvolverase cara o alumnado de xeito individual e/ou en pequeno grupo. Levarase a cabo coa presenza do estudantado na aula en horario docente ou no despacho da profesora en horario de tutorías. Poderase desenvolver esta tutela de xeito non presencial a través do correo electrónico da docente ou a plataforma telemática da universidade sempre que a consulta o permita.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia. Comprensión do desenvolvemento da materia na parte teórica e práctica.	0
Sesión maxistral	Exposición por parte da profesora na aula para todo o grupo. Clarificación de conceptos. Explicación dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e directrices dos traballos a presentar (individuais e en grupo), exercicios e/ou proxectos a desenvolver polo alumnado. Acompañarase de tutorías individuais e/ou grupais.	0
Estudo de casos/análises de situacións	Simulación de casos, resolución de casos prácticos, rol-playing, análise de situacións-problema ou posicionamento e resolución ante o conflito. Profundizarase nos modelos/estratexias de intervención e na metodoloxía. Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnose e adestramento en procedementos alternativos de solución.	10
Presentacións/exposicións	Traballo persoal do estudantado. Exposición por parte do alumnado ante a docente e o grupo de estudantes dun tema sobre os contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto. Levarase a cabo en pequeno grupo e cualificarase de xeito grupal mediante rúbricas de avaliación que previamente se lle entregarán e explicarán ao alumnado. Acompañarase das lecturas obrigatorias e a análise de textos.	20
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou completar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas. Convide a profesionais externos ou ponentes de prestixio que permiten completar os contidos da materia e unha aproximación á praxe profesional cotiá.	0
Traballos tutelados	En pequeno grupo, o alumnado elabora un documento-traballo sobre un dos aspectos da materia, preferentemente sobre un dos ámbitos da mediación no traballo social. Inclúirá fundamentación, procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...Asesoramento por parte da profesora na aula e en tutorías grupais. Traballo en grupo. Tutorías grupais: supervisión de traballos.	30
Probas de tipo test	Proba escrita de carácter individual que avalía contidos de varias metodoloxías e se encarga dos elementos conceptuais da materia. As preguntas poderán ser tipo test con dúas alternativas de resposta ou pregunta corta. Dita proba cualificarase de igual xeito para asistenciais e non asistenciais.	40

Outros comentarios sobre a Avaliación

A nota final expresarase nunha escala de 0 a 10 segundo a normativa vixente. Será necesario obter un mínimo de 5 en cada unha das partes avaliábeis para poder facer media.

Como se pode observar, a planificación deste proceso de ensino-aprendizaxe concíbese como unha avaliación continua. Será considerado alumno/a asistencial cando teña unha asistencia mínima do 80% ás sesións maxistrais, un 80% aos seminarios e un 80% aos pequenos grupos.

Existirá unha modalidade de avaliación para estudantes non asistentes. Aqueles estudantes que opten por non asistir a

clases, ou non podan, ou pretendendo ser «estudantes asistentes» teñan menos da asistencia requirida para ser considerados como tal, terán que demostrar -igualmente que seus compañeiros/as- a adquisición das diferentes competencias da materia. Isto o farán mediante a presentación dun **proyecto individual de intervención en mediación** onde se reflexen os coñecementos e destrezas apreendidas, será entregado a maiores de todo aquilo que se lle solicite ao conxunto do alumnado mediante a avaliación continua e que figura neste apartado de metodoloxías de avaliación. Dito traballo será obrigatorio e cualificarase como apto ou non apto.

Na convocatoria de xullo o alumnado avaliará as competencias e probas non superadas na convocatoria anterior. Nesta convocatoria de xullo o estudantado non asistente terá que repetir novamente o exame completo. Non se gardarán notas de ningunha parte da materia -teoría ou práctica- para o seguinte curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

Muñoz, Ana María., **Mediación en conflicto versus mediación en trabajo social.**, primer cuatrimestre de 2012,
Rondón, L.M. Valencia: Tirant lo Blanch., **Bases para la mediación familiar**, 2012,
Muñoz, Ana María., **La relevancia de la mediación para el trabajo social: ¿modelo teórico de trabajo social?.**,
primer cuatrimestre de 2012,
Colegio Oficial de Diplomados de Trabajo Social y Asistentes Sociales de Madrid., **El Trabajo Social y la Mediación.**, 2006,

BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA:

Bouché, J.H. e Hidalgo, F. (2009). Mediación Familiar. (Vol. I). Madrid: Dykinson, S.L.

Cáritas Española (2008, enero-marzo). Revista de documentación social, 148. Colegio Oficial de Diplomados en Trabajo Social y Asistentes Sociales de Madrid (2005, Primer semestre). Revista Trabajo Social Hoy: El Trabajo Social y la Mediación.

Cornelius, H. e Faire S. (1998). Tú ganas yo gano.

Diego, de R. e Guillén, C. (2008). Mediación. Procesos, tácticas y técnicas. Madrid: Pirámide.

Fernández, S. (2009). Teoría y práctica de la Mediación. La gestión alternativa de los conflictos sociales. Murcia: Edit.um.

Poyatos, A.(Coord.) (2003). Mediación familiar y social en diferentes contextos. Valencia: Nau Llibres.

Six, J.F. (1997). Dinámica de la Mediación. Barcelona: Paidós;

Suares, M. (1999). La mediación. Conducción de disputas. Comunicación y técnicas. Barcelona: Paidós.

Tapia, G. e Díez, F. (1999). Herramientas para trabajar en mediación. Barcelona: Paidós.

Bernal, T (1988). La mediación familiar. Una solución a los conflictos de ruptura de pareja. Madrid: Colex.

Escabaja, A. (2010). Interculturalidad, mediación y trabajo colaborativo. Madrid: Nancea.

Ripol-Millet, A. (2001). Familias, trabajo social y mediación. Barcelona: Paidós.

Vinyamata, E. (1999). Manual de prevención y resolución de conflictos: Conciliación, mediación, negociación. Barcelona: Ariel

<http://javieralessioli.blogspot.com.es/2008/02/costumbres-de-mediacion.html>

Recomendacións

Outros comentarios

Recomendacións para o estudo da materia:

- Asistencia e participación nas clases interactivas e expositivas.
 - Colaboración e posicionamento activo nas tarefas a realizar en grupo.
-